

בשנת ה'ש"ב עלה לחברון ר' יששכר בר אשכנזי מחבר הפרוש "מתנות כהונה". על מדרש רבה. בשנת תק"פ נקבצו כל חסידי חב"ד שישבו מפוזרים בצפת ובטבריה בפקודת רבם ר' דובער זצ"ל ויסדו להם עדה מיוחדת, מאז החל הישוב של יוצאי אשכנז בחברון. כל חסידי חב"ד שעלו מאז והלאה מחו"ל לארץ ישראל נתקעו בחברון. בשנת תרפ"ה עברה לחברון ישיבת סלבודקה המפורסמת, ובאותה תקופה התיישבו בה מהאנטלגנציה הדתית לאומית, ועשו מאמצים לבסס את הישוב בעיר האבות¹⁸. באותה תקופה הכינו תכנית של בניין משכנות יהודיות ויסוד מושבים חקלאיים שיהפכו את חברון למרכז יהודי גדול. עד שהגיע היום המר והנמהר י"ח באב תרפ"ט שבו נהרגו 64 נפשות יהודיות טהורות ונפצעו עשרות, שאר היהודים פונו מהמקום ע"י השלטונות הבריטים. אף לאחר מאורעות תרפ"ט לא נפסקו המאמצים ליישב מחדש את חברון, ומנחם אוסישקין עשה מאמצים גדולים ביחד עם הרב סלונים לפעולות ענק מצד ההנהלה הציונית ליישובה מחדש של חברון. בשנת חב"ץ עלו כמה משפחות יהודיות על אף כל הקשיים ובשנת תרצ"א היו 150 יהודים בחברון. אך בזמן מאורעות תרצ"ו פונו גם מעט היהודים שהיו בחברון. מאז ועד שנת תש"ח היו באים יהודים להתפלל במערת המכפלה ולבקר בבית הקברות בחברון, אך יהודים כבר לא גרו בה. משנת תש"ח לא נתנה דריסת רגל ליהודים בחברון, והערבים נצלו זאת למחות כל זכר יהודי מקעיר עד הרס וחלול מצבות בבית הקברות היהודי. מיום כ"ט באייר לאחר כבוש העיר בידי צה"ל, נתן שוב בעזרת ה' ליהודים לבקר בחברון. בי"ד ניסן הוחזרה העטרה ליושנה כשקבוצה של יהודים החליטה להגשים משאת רוחו של העם בכל תפוצותיו ובכל דורותיו; וע"י זה נקבע לדורות כי חברון תשאר לנצח בידי עם ישראל.

מ ק ו ר ו ת

1. מלחמות היהודים של יוסף בן מתתיהו ספרד פרק 7,9.
- א1. במדבר יג-כב לפי סוטה לד: אין הכונה שנבנתה ממש לפני צען מצרים, אלא שמשובחת שבע פעמים יותר מצען מצרים. אבל במדרש תנחומא שלח סעיף ח' משמע שחברון נבנתה ממש לפני צען מצרים.
- ב1. בראשית יד-יג.
2. תנחומא הקדום ח"א, נ"ט א, ילקוט שמעוני ח"ב תתקס"ד.
- א2. בראשית לה-כז.

במאות השנים האחרונות, עד שחרורה של חברון ע"ה"ק ע"י כוחות צה"ל, לא התירו הערבים ליהודים אף להכנס למערת המכפלה, אלא רק עד למדרגה השביעית, תקוותנו להשבת הזכויות שנגזלו מאתנו התבדו ולצערינו עדיין מופלים היהודים לרעה לעומת הערבים יותר מאשר בכל מקום אחר בארץ.

עד לפני כשנה היו מוטלות המגבלות הבאות על היהודים:

אסור להכנס יותר מ-6½ שעות ביממה.

אסור להכנס בכלל ביום שישי.

אסור להכנס בכלל בחגי הערבים.

אסור להכניס כסאות (כמו בכותל בזמן הבריטים).

אסור להמצא בחלק גדול של המערה (גם בזמנים

בהם היא פתוחה ליהודים).

אסור לערוך טקסי "ברית מילה".

אסור לערוך חתונות.

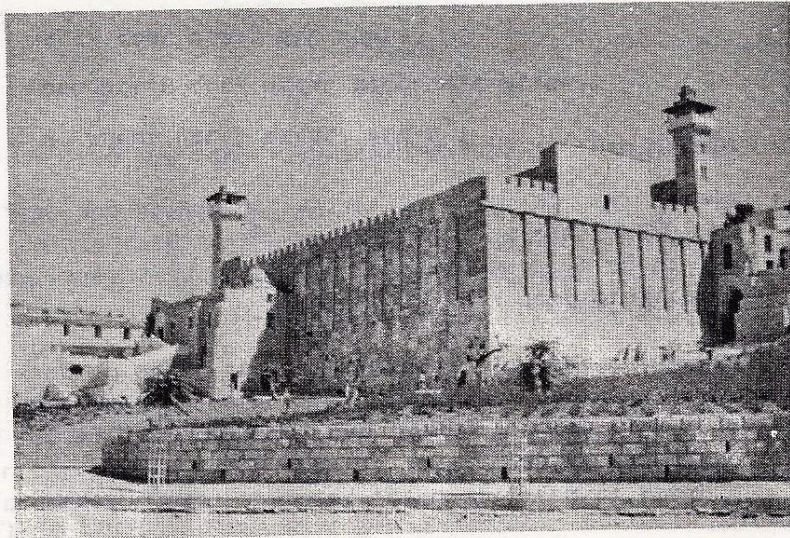
אסור להניף דגל המדינה ולרקוד אף ביום העצמאות.

אין מנהל יהודי.

אין מפתחות בידי היהודים.

מוחר ליהודים רק לבקר ולא להתפלל.

אין צריך לומר שהגבלות אלה לא חלו על הערבים (המנהל-ערבי, והמפתחות ג"כ בידיהם) מה גם שאלה האחרונים גרמו לא פעם בזיונות ליהודים במקום קדוש זה.

לפני כשנה הקמנו את התנועה למען החזרת זכויות היהודים
במקרה ופעלנו רבות. פרסמנו הגבלות אלה בקרב הצבור שלא ידע
עליהן, בעזרה מכתבים ומאמרים, נפגשנו עם שרים וחברי-כנסת
שעוררו את הענין בישיבות בכנסת ע"י הגשת שאילתות בנדון.

ביום העצמאות תשכ"ט, הונפנו דגל ישראל כמערת המכפלה...
בסופו של ענין, הכירה הממשלה בזכותם של היהודים להתפלל במערה.

בליל חג השבועות תשכ"ט, סדרנו ליהודים בראשונה ללמוד
במערה עד אחר-הצות, כמובן שגם השנה היה למוד במערה בליל החג.

בערב פסח תש"ל, הצלחנו להכניס ספסלים וכסאות למערה
באופן קבוע. הענין אושר לאחר פניות רבות מצידנו, באמצעות
העו"ד אליקים העצני אל ראש הממשלה ושר הבטחון.

כיום קיים ביכ"ס במערת המכפלה הכולל: ארון קודש,
שולחן לקריאת התורה, עמוד לש"ד, ספסלים וכסאות. נערכות שם
הפילות בקביעות בשבתות ובהול וכך תפלות מיוחדות נוספות ביום
כפור קטן וכד'.

למרות ההתקדמות במשך השנה וחצי, עוד עבודה רבה לפנינו
לבטל כל האפליה לגבינו ולקבלת זכויותינו המלאות ובס"ד יעלה
הדבר בידינו.

במהלה יעל תורה

חדוש חיי התורה בעיר האבות

ראיון עם הרב לוינגר.

ש : הרב לוינגר, כיצד הוקמה הישיבה ומתי?

ת : הישיבה הוקמה מיד עם הגיענו לחברון עוד במלון "פארק" שם היו עשרה תלמידים מ"מרכז הרב" ואליהם הצטרפו לתקופות זמן קבוצות חד-פעמיות מהישיבות התיכוניות "אור עציון" "נחלים" רעננה וקרית שמואל שבאו בקיץ. לקראת שנה"ל תשכ"ח הצטרפו בחורים ממדושיה "נעם" בפרדס חנה וכן מ"נחלים" ק שנוסף לאברכי הכולל היו בערך עשרה בחורים. בשנה שאח"כ - תשכ"ט פתח מספר הבחורים וגדל מספר האברכים. חלק מן הבחורים התחתנו וחלק עברו לישיבות אחרות בגלל בעיות עם השירות הצבאי. היום יש כ-15 אברכים בכלל ונוסף להם 5 בחורים בישיבה.

ש : מי הם מגידי השעורים בישיבה?

ת : הרב ניסן זקס מירושלים בא לכאן ומעביר שעור ביסודות הלכות שבת פעמיים בשבוע. אני מעביר שעור לחלק מן התלמידים לפי סדר הגמרא הנלמדת בישיבה. עכשיו זה מסכת שבת. הרב אליעזר ולדמן מלמד יהדות ומחשבת ישראל. כמו"כ בא לכאן גם הרב אשל"ג פעם בשבוע והוא מעביר חוגים במחשבה. נוסף לכך כל ערב אחרי תפילת ערבית מלמד שלמה אבינר הלכה ובשבת בין קבלת-שבת למעריב מעבירים החברים בחורנות שעור בפרשת השבוע. כמוכן שבשאר הזמן כל אחד לומד את מה שקרוב ללבו: חומש עם מפרשים, נ"ך, מחשבת ישראל, משניות, הלכה פסוקה מדרש וכו'.

יש לציין (מוסיף הרב) שהרבה מן התלמידים נוסעים לירושלים לשמוע שעורים מפיו של הרב צבי-יהודה קוק שליט"א.

ש : האם יש קשר נוסף בין הישיבה בחברון לבין ישיבת "מרכז הרב" נוסף לשמיעת שעורים אלה?

ת : ובכן, יש תלמידים שנוסעים לישיבת "מרכז הרב" ללמוד שם כל בוקר וכמובן - במסיבות השמחה הרבות שיש כאן (ברית מילה, פדיון הבן וכו') באים תלמידים מהם לכאן. בתחילה היו באים אפילו שני ר"מים מ"מרכז הרב" ר' צבי טאו ור' מרדכי פרום לתת שעורים כאן בישיבה. בסופו של דבר ברעיון המרכזי, הכוון החנוכי שווה בשתי הישיבות ויונק מתורתו של מרן הרב קוק זצ"ל.

ש : מהי תרומתה של הישיבה להתנחלות?
ת : התרומה של הישיבה היא בעיקר בצביון הרוחני. יש אגירה רצינית; היא מוסיפה להרגשת ערך ההתנחלות, הרגשת ערך ישוב ארץ ישראל; מחזקת את ההכרה של "אתחלתא דגאולה". מה שגם מעודד אנשים ללמוד זו הספריה הגדולה שיש לנו בבית המדרש. המדורים רבים ומגוונים: תורה, נביאים, פוסקים, שאלות ותשובות, מדרשים, ספרי מחשבה, קבלנו הרבה ספרים בעזרתו האדיבה של משרד הדתות ונוסף לכך קבלנו ספרים בסך 500 למטרומות חיילים חברים לזכר החיל שנפל על משמתו.

ש : אם כבר מדברים על תרומות, אז ממי בעצם מקבלת הישיבה עזרה ותמיכה?
ת : כן, אז קודם כל משרד הדתות, נוסף לכך אנו מקבלים תרומות מבתי כנסת בסיוע ובארגון של פעילי המפד"ל ובראשם מר אליעזר גואלמן. גם קרן אבי הישוב - קרן רוטשילד - שולחת לכאן כספים כסטיפנדיות לתלמידים מצטיינים וכפי שכבר אמרתי קודם - יש הרבה תרומות פרטיות.

ש : נמצאת כאן בזמן האחרון אחת הקבוצות הצעירים שבאו להכשרה מחו"ל מטעם בני עקיבא. האם הרב חושב שקבוצה כזאת של צעירים נותנת גם לנו משהו?
ת : כן, בהחלט. קודם כל מבחינת הישיבה - מכיון שאין הרבה אנשים, אין כ"כ תחרות בין הלומדים ולכן זה טוב שיש תוספת של כוחות צעירים, זה נותן יותר מרץ ללמוד. חוץ מזה - טוב לנו, להתנחלות, שיש קשר עם בני עקיבא, אנחנו מעוניינים לקשור אותם לכאן. וקבוצה זו כמו כל האחרות שבאו ושתבואנה עוד מהדקת את הקשר אתם.

ש : מה הן התכניות לעתיד בקשר לישיבה?
ת : יש לנו תכנית ליצור אפשרות של "הסדר" כאן בישיבה כמו שקיים בישיבות "כרם ביבנה", "הר עציון" ו"ישיבת הכותל" כלומר: מסגרת של ארבע שנים שכוללת בתוכה טירונות, ארון מתקדם ופעולות מבצעיות. זה עוד בספק אם נקבל את האשור הסופי אם כי דייך הודיע שהוא מוכן. אם זה יצא לפועל תהיה לנו תוספת של בחורים שעד עכשיו לא יכולים היו לבוא כי הישיבה כאן אינה מוכרת כישיבה שבחור יכול ללמוד בה לפני היותו בצבא. חוץ מזה כמובן אנחנו מתכננים להרחיב את הישיבה בקריה גם בתוספת אברכים ל"כולל". יש בתכנון בנין גדול שותיקי חברון יתנו יד בהקמתו. כמו כן דובר עם משפחתו של הרב אבו-חצירא ז"ל להקים בקריה משהו לזכרו, כן שאי"ה נגדל ונתפתח בהרבה.

מכתב למתנחלים

למתנחלים שלום!

קשה לתאר בכמה שורות מה שהשגנו בשנים-שלושה חדשים שלמדנו כאן בחברון.

דבר אחד ברור מבחינת הלימודים אפשר להגיד שקבלנו הרבה יחסית לתקופה הקצרה ששהינו אצלכם. למדנו יסודות בשטח רחב במחשבה ובגמרא.

אמנם אולי פחות חשוב החמר לעומת שיטת הלימודים המיוחדת וגם דרך המחשבה שהשגנו, ושנשתדל להעביר בחוץ לארץ אצל החניכים שלנו.

במסגרת הזאת נתנה לנו גם האפשרות להכיר את המתנחלים ואח החברה - אוירה שאינה של העיר ואינה של קבוץ, המיוחדת למקום - שהוסיפה הרבה להרגשה הטובה.

המשיכו ותצליחו בדרך שסללתם.

למורים במיוחד ולכל המתנחלים תודה רבה ולהתראות.

דניאל (קבוצה צרפתיח)

בבית הדין החיצוני, התוצאות לגמולות

חנוך לאמת על פי חז"ל / שלמה אבינר

1) מן הכול הערכים ומדות טוהות שאנחנו רוצים להקנות לילד נראה שהאמת תופסת מקום עיקרי, וראוי לאסוף כמה מקורות על נושא זה.

2) כתב השל"ה בשעור האותיות, אות ד': כלל גדול יהיה לאב המייסר בנו ושיהיה בטוח שהבן הולך בדרך הישר אף בסתר שלא בפני האב. יראה בכל כחו להדריכו במדת אמת כמו שכתוב למדו לשונם דבר אמת (איך פסוק כזה אבל כוונתו לאזהרת הפסוק למדו לשונם דבר שקר, ירמיהו ט, ד) ויגדיל לו עונש השקר אפילו בשיחה בטילה ויתפאר לו השכר הגדול מהאומר אמת, ויטיל מורא גדול עליו באם יוצא מפיו דבור אחד של שקר יתרה לו התראות גדולות. נמצא כשיהיה מדה זו של אמת תקועה בלב הבן אז יקיים הבן כל מצוות אביו כי ירא שישאלנו אביו: עשית כך וכך או מה המעשה הזה אשר עשית והוא ישיב לו מפני היראה האמת כי ירא אולי יאחז ונמצא בדאי ועונשו יהיה מרובה ומכח שמוכרה לומר אמת נמצא כוכרה להיות סור מרע ועשה טוב.

והנה פה בירושלים ע"ה תוב"ב היה רגיל אצלי חסיד גדול מחסידי עליון מהספרדיים ואם היו נותנים לו כל חללי דעלמא (כל הון) לא היה חס ושלום מוציא מפיו דבר שאינו אמת בבירור וספר לי מנהג אביו בעודו היה נער הוא ואחיו ובא קובלנא שנעשה איזה ענין שלא כהוגן. אמר: כי שיודה על חטאו ויאמר אמת אזי אמחול לו, רק יזהר בהיום והלאה שלא ישנה באולתו. ואיזה שיכפור, אני אהקור ואדרוש שאחז בשקר וכפר, אזי אעשה לו עונשים בכפלי כפלים. וכך עשה, מי שהודה מחל לו נתן לו מתנה עוד איזה מטבעות בעבור שהודה באמת ולהאחד ששקר צנשו בענשים גדולים. כן היה מגדל בניו במדת האמת והיה קונה האבת במטבעות לקיים אמת קנה ונעשה בבנו החסיד הנ"ל טבע האבת עולמות, וכל ערום יעשה בדעת איך יגדל בניו במעשינו טובים ובצדקות ובחסידות וכל מצות ישרות עכ"ל השל"ה וגם הלמידי הגר"א דוגלים בשיטה זו בספר אבן שלמה (פרק 9 הערות עא פסקות א' ה')

3) אכנס יש מקום להוסיף לדברי השל"ה שהאמת אינה רק אמצעי בדבר, אבל היא מעניקה לכל הערכים האחרים את קיומם,

המשך